

บทที่ 4

การรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์

การรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์ (Television News Reporting) ในรายการข่าวของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์สามารถนำเสนอด้วยรูปแบบผสมผสานกันดังนี้ คือ

1. พูด อ่าน บรรยาย และรายงานโดยผู้ประกาศหลักคนเดียว หรือมีผู้ประกาศหลัก และผู้ประกาศร่วม หรือ ผู้ประกาศที่อยู่ในห้องส่งกับผู้รายงานข่าว (ผู้สื่อข่าว) ที่อยู่ในที่เกิดเหตุการณ์ (รายงานสด) หรือผู้ประกาศข่าวที่อยู่ในห้องส่งกับผู้รายงานข่าว หรือผู้สื่อข่าวที่ทำการบันทึกเทปข่าวในชั้นที่ตนเองออกไปตามแบบลักษณะการรายงานจากผู้สื่อข่าว

2. การสัมภาษณ์ ไม่ว่าจะ เป็นการสัมภาษณ์ตัวบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวต่าง ๆ การสัมภาษณ์เพื่อเนื้อหา การสัมภาษณ์แบบกลุ่มหรือองค์คณะ การสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง และการสัมภาษณ์เพื่อความคิดเห็น

3. การสาธิตทดลอง

4. การรายงานสดจากสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ที่เป็นข่าวโดยตรง เช่น จากทำเนียบรัฐบาล การรายงานสดจากรัฐสภา การรายงานสดจากศูนย์กีฬามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิตในช่วงกีฬาเอเชียนเกมส์ เป็นต้น

5. การรายงานด้วยสารคดี และสารคดีเชิงข่าว หรือรายงานในลักษณะ Special Report ซึ่งปัจจุบันมักพบเห็นได้แทบทุกสถานีวิทยุโทรทัศน์ในบ้านเราเพราะเป็นการรายงานที่ทำในช่วงเวลาของการนำเสนอรายการข่าววิทยุโทรทัศน์ มีความแบบ Straight news น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น แต่ลักษณะการรายงานแบบนี้ไม่ใช่การรายงานข่าวโดยตรงว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และทำไม เพราะอาจจะมีการแทรกการวิจารณ์ การวิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่เพิ่งเกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นมาสักระยะเวลาหนึ่งแล้วก็ได้

การนำทฤษฎีทางการสื่อสารมวลชนไปใช้ในการทำข่าว โดยเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าตอนนี้วงการสื่อสารมวลชนทั่วโลกได้พัฒนาการไปอย่างรวดเร็วทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และ

หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะโทรทัศน์นั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตลอด 10 กว่าปีที่ผ่านมา อาจจะเรียกว่าเกือบจะถึงขีดสุดของการพัฒนาข่าวโทรทัศน์ในโลกลี้แล้ว ด้วยการสื่อสารในระบบดาวเทียม ปัจจุบันนี้โลกทั้งโลกติดต่อกันด้วยระบบดาวเทียมผ่านทางจอโทรทัศน์แทบทั้งสิ้น ทำให้ข่าวสารเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับคนทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นอยู่มุมใดของโลกก็มีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารด้วยกันทั้งนั้น แต่ไม่ว่าเทคโนโลยีจะก้าวไกลไปสักเพียงไหน เนื้อหาของข่าวสารยังนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

การสื่อข่าวและการเขียนข่าวทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยมีลักษณะเปรียบเทียบ เมื่ออดีตประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ข่าวโทรทัศน์จะรายงานข่าวแบบง่าย ๆ คือ การประชุม การสัมมนา การเข้าพบผู้หลักผู้ใหญ่ แต่ปัจจุบันการรายงานข่าวได้เปลี่ยนไปมากแล้ว การรายงานข่าวโดยมีผู้สื่อข่าว ซึ่งเรียกว่า NEWS ON SPOT คือ รายงานจากที่เกิดเหตุจริง ๆ ข่าวพวกนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

ประเภทที่หนึ่ง คือ รายงานจากที่เกิดเหตุโดยทันที ข่าวประเภทนี้จะเห็นได้จากการรายงานของ CNN หรือ BBC ซึ่งนำเข้ามาใช้ในประเทศไทยครั้งแรกในยุคของ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิมล แต่ในต่างประเทศใช้กันมานานแล้ว อาจมีรูปแบบของการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ร่วมเข้ามาในการรายงานด้วย

ประเภทที่สอง คือ แบบสืบสวนสอบสวน หรือ INVESTIGATIVE การรายงานข่าวในประเทศไทยยังใช้กันไม่มาก เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านเวลา โทรทัศน์มีเวลาในการเสนอข่าวค่อนข้างน้อย การนำเสนอข่าวพวกนี้จะต้องทำเป็นตอน (SERIES) ใช้เวลาทำข่าวบางครั้งเป็นเดือนหรือเป็นปี กรณีคดีการฆาตกรรมพระสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา โดยมีผู้สื่อข่าวของ KPSO ได้รายงานข่าวนี้เป็นเวลา 2 - 3 ปีติดต่อกัน เป็นรายงานแบบสืบสวนสอบสวนกันตั้งแต่เริ่มต้นรายงานตั้งแต่วันแรกของการฆาตกรรม การจับกุมคนร้ายซึ่งเป็นชายไทยหนึ่งคนและชาวอเมริกันหนึ่งคน การดำเนินคดีในศาลและการพิพากษาก็ยังทำข่าวอยู่ ข่าวนี้มีความยาวประมาณ 70 - 80 ตอน ข่าวประเภทนี้เราจะไม่เห็นมากในประเทศไทย

ประเภทที่สาม คือ แบบ INFORM ENTERTAINMENT รายงานคล้าย ๆ กับการถ่ายทำภาพยนตร์ แต่ว่าทุกอย่างเป็นเรื่องจริงหมด ตัวอย่างในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไปจับคนร้ายที่ค้า

ยาเสพติดหรือหลายแหล่งโสเภณี จะมีภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจเริ่มวางแผน เริ่มออกเดินทางจนเข้าไปถึงการจับกุมและสัมภาษณ์แต่ละคนที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้ ลักษณะงานพวกนี้จะต้องมีการเตรียมทีม เตรียมงานค่อนข้างนาน จะต้องมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ชาวที่ออกมาคล้ายกับเราดูภาพยนตร์ แต่ทุกอย่างเป็นเรื่องจริงหมด เช่น รายการตามล่าหาความจริง รายการเบาะแส ฯลฯ

การทำข่าวทั้ง 3 ประเภทนี้ เป็นหลักของการรายงานข่าวซึ่งเราทำกันอยู่ในประเทศไทยแต่ไม่บ่อยนัก ที่เห็นกันบ่อย ๆ คือการรายงานข่าวแบบสัมภาษณ์จากตัวบุคคล ตัวอย่างเช่นข่าวการเมือง ทุก ๆ วันนี่ก็จะมีผู้สื่อข่าว ช่างภาพจะไปสัมภาษณ์คนโน้นที่คนโน้นที่จากสถานที่ตรงนั้นจากตรงนี้ เป็นวิธีการทำข่าวที่เรียกว่าง่ายที่สุดที่ผู้สื่อข่าวจะทำได้ โดยปกติแล้วการสัมภาษณ์อย่างนี้ในต่างประเทศเขาไม่นิยม การที่เราจะสัมภาษณ์ประธานาธิบดีหรือใครสักคนจะต้องมีการติดต่อกันแยะ หรือว่ามีการแถลงข่าวอย่างเป็นทางการ แต่ของเราก็เห็นได้ทุกที่ทุกเวลา หน้าห้องน้าก็ยังมีสัมภาษณ์ ข่าวที่ได้มาจึงเหมือนกันเพราะว่าเรามีโทรทัศน์อยู่ 5 ช่อง ในเมืองไทยจะมีผู้สื่อข่าวแค่ 2 - 3 คนเท่านั้นเป็นผู้สื่อข่าวตาม ที่เหลือก็จะใช้มัลท์เข้าไปจับจ่อปากของผู้ให้ข่าว ข่าวในเมืองไทยจึงคล้าย ๆ กันไปหมด ข่าวช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 คู่ช่องไหน ๆ ก็เหมือนกันหมด ไม่มีความแตกต่าง เพราะนี่เป็นการรายงานข่าวแบบธรรมดาตามาก รวมทั้งผู้สื่อข่าวหนึ่งสื่อพิมพ์เองก็ไม่ค่อยได้สัมภาษณ์เป็นเรื่องเป็นราว ก็จะใช้วิธีสัมภาษณ์มาลอก ๆ กัน หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับจึงมีเนื้อหาสาระคล้าย ๆ กัน เพราะมาจากการลอกกัน ซึ่งไม่มีความแตกต่างของข่าว การทำข่าวจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ใช้ประสบการณ์ไปเจาะข่าวแต่ละเรื่องออกมา การรายงานข่าวในบ้านเรายังอีกอย่าง คือ การรายงานข่าวอาชญากรรมในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งจริง ๆ แล้ว การรายงานจะมีผลกระทบไปถึงผู้ที่เป็นตัวของข่าวได้รับความเสียหาย ตัวอย่างกรณีพระภิกษุพราหมณ์ ผู้เสียหายเป็นเด็กเป็นผู้หญิง โดยปกติเราจะมีจรรยาบรรณอยู่ว่าจะไม่มีการถ่ายรูป จะไม่มีการนำชื่อเสียงเรียงนามหรือที่อยู่มารายงานในโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ แต่ในหนังสือพิมพ์บางฉบับก็เขียนชื่อจริงเหมือนกัน แม้กระทั่งการถ่ายรูปจะมีการปิดหน้า คลุมผม แต่จริง ๆ แล้วก็มีคนที่เขารู้ว่าเด็กคนนี้เป็นใคร อยู่ที่ไหน สมมุติว่าเด็กคนนี้อยู่ เชียงราย คนานจังหวัดเชียงราย คนานอำเภอ คนานหมู่บ้านจะรู้ เท่ากับ

เป็นการทำลายคนเหล่านี้ทางอ้อม อันนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจต่างประเทศเขาถือมาก แม้กระทั่งผู้ที่ทำผิด
ที่เป็นผู้ต้องหาแล้ว เจ้าหน้าที่จับกุมตัวได้แล้วแต่ยังไม่มีการตัดสินว่าคน ๆ นี้กระทำผิด ความผิด ศาล
ไม่อนุญาตให้ถ่ายรูปเป็นอันขาด นอกจากผู้สื่อข่าว ช่างภาพจะถ่ายตัวเองข้างนอกไกล ๆ แต่
สำหรับบางกรณีบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก (well - know) บุคคลที่จำเป็นต้องเป็นข่าวอยู่แล้ว
อย่างเช่นนักกีฬาต่าง ๆ หรือดารา บุคคลพวกนี้ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงการตกเป็นข่าวได้ ก็ต้อง
ยอมรับถ้าเป็นคนดัง ซึ่งต้องเป็นข่าวถ้าเป็นคนของประชาชน อย่างนักอเมริกันฟุตบอล โจเบ
จิมสัน หรือว่า ไมเคิล แจ็คสัน พวกนี้ต้องเป็นข่าวทั้งหมด คงจะเห็นพวกดารา นักร้อง พวก
นางแบบ ซึ่งเป็นข่าวบ่อย พวกนี้จะมีผลทางด้านการขายต่อหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศและจะมีผล
ต่อเรตติ้งด้วยในบางแห่ง

การที่รู้ทฤษฎีเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานจริง แต่ก็เพียงแค่ส่วน-
หนึ่งเท่านั้นเอง เพราะอีกส่วนหนึ่งคือประสบการณ์จากข้างนอก โดยเฉพาะในวงการข่าว
ประสบการณ์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณ-
คดี บางทีเราคิดว่าไม่มีประโยชน์ แต่เมื่อเรามาทำงานบางครั้งวิชาเหล่านี้ย่อมมีประโยชน์มาก
ในการทำข่าวบางข่าว ตัวอย่าง การทำข่าวในประเทศ Saudi Arabia ช่วงสงคราม top
war so Kuwait ถ้ามีความรู้เพียงแค่การเขียนข่าว การสื่อข่าว เราจะได้ข่าวแบบธรรมดา
เหมือนกับที่สำนักข่าวอื่น ๆ ได้กันมา แต่ถ้าเรามีความรู้หรือพื้นฐานของสังคมของประเทศ-
ไทย คือ เรื่องแรงงานจะเข้าใจว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบอย่างไรบ้างกับคนไทย ที่
ไปทำงานใน Saudi Arabia และ Kuwait เป็นแสนคน ถ้าเรารู้ background รู้จักจิต-
วิทยาของการเป็นคนไทย จะสามารถรายงานข่าวได้ละเอียดและลึกกว่าที่จะไปรายงานข่าวการ
สู้รบกันจริง ๆ อย่างที่เห็นกันอยู่ใน CNN ซึ่งไม่เกี่ยวข้องอะไรกับคนไทยเลย คนที่เดือดร้อน
จริง ๆ ก็คือคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ การไปรายงานข่าวประเภทนี้จะต้องใช้ความรู้ แม้
กระทั่งเกี่ยวกับเรื่องกรณีที่พระสงฆ์ถูกฆ่าในสหรัฐอเมริกา เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิต-
วิทยาทางสังคมของอเมริกาและของไทยเป็นส่วนใหญ่เหมือนกัน เนื่องจากผู้ต้องหาคือ โจนนาท
รูดี ซึ่งเป็นคนไทยแท้ ๆ แต่เขาไปอยู่อเมริกาตั้งแต่ 7 - 8 ขวบ พอไปถึงที่นั่นเขาไม่สามารถ
ปรับตัวให้เข้ากับสังคมอเมริกันได้ต้องไปเรียนภาษาอังกฤษใหม่ ภาษาที่เคยเรียนมาคือภาษาไทย
ไม่ได้นำมาใช้ก็เสื่อมลงไป โจนนาท รูดี ต้องไปพบกับเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นชาวอเมริกัน ชาวเม็กซิ-

ซิก ทั้งที่เขาคิดว่าเขาเป็นคนเอเชีย แต่อีกใจเขาก็คิดว่าเขาเป็นคนอเมริกัน และในที่สุดเขาถึงได้ลงมือฆ่าพระไทย เรื่องนี้เป็นเรื่องของจิตวิทยาทั้งนั้น ซึ่งถ้าเอาความรู้วิชาอื่น ๆ ที่เรียนมา ซึ่งไม่ใช่วิชาสื่อสารมวลชนไปใช้ทำข่าวจะเป็นประโยชน์มากในการทำข่าว

ปกติทีมข่าวในบ้านเราเกือบทุกสถานี ไม่ว่าจะเป็นช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 9, ช่อง 11 และไอทีวี จะมีทีมงานเพียง 3 คน คือสื่อข่าว ช่างภาพ และพนักงานขับรถ ซึ่งจริง ๆ ยังไม่เรียกว่าเป็นทีมข่าวที่สมบูรณ์เต็มที่ จริง ๆ แล้วมันจะต้องมี SOUNDMAN หรือพนักงานบันทึกเสียง ถ้าเป็นงานใหญ่อย่างที่ทำบอสเนี่ย เฮอริเคนวินา หรือในสหรัฐ จะมี NEWS PRODUCER เป็นคนสัมภาษณ์ ผู้สื่อข่าวเป็นคนรายงาน เรื่องทีมงานก็เป็นปัญหาเหมือนกันที่ทำที่โทรทัศน์บ้านเราทำได้ดีไม่เท่ากับต่างประเทศ

ปกติวงการโทรทัศน์ในประเทศไทยมักไม่ค่อยมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ คือจะเป็นการทำข่าวแบบรายวัน พอเวลา วัน เดือน ปี ผ่านไปเป็นปี ๆ ไม่สามารถที่จะค้นเรื่องเก่า ๆ ได้ ทำให้เวลาทำข่าวบางครั้งทำไม่ได้ละเอียด แต่ในต่างประเทศเขาจะใช้ระบบการเก็บเทปที่ดี ใช้งบประมาณที่ดี ผู้สื่อข่าวคนที่รายงานข่าวคือคนที่มาเป็นผู้ประกาศ เพราะฉะนั้นตัวผู้ประกาศกับคนรายงานจะเป็นคน ๆ เดียวกันเฉพาะข่าวที่ตนเองทำ เพื่อว่าจะได้รอบรู้ในข่าวนั้นจริง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการฆ่าพระไทยจะเอาคนที่ทำข่าวมาพูดซึ่งในประเทศไทยไม่มีจะมีก็เฉพาะการจะนำบางคนออกมาอ่านข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ซึ่งเป็นคนละลักษณะความหมายกันกับการนำผู้สื่อข่าวจริง ๆ ออกรายงานข่าวของตัวเอง การรายงานข่าวที่ไม่ดีเพื่อให้สามารถนำไปเปรียบเทียบ คือไม่มีการสัมภาษณ์ใครเลย เป็นการรายงานจากผู้สื่อข่าวคนเดียวเหมือนมาเล่าเรื่องให้ฟังว่าเกิดอะไรขึ้น ซึ่งหากจะให้ดีเมื่อเรามาถึงจุดนั้นควรจะต้องมีการสัมภาษณ์มากกว่าการเล่าเรื่องแบบธรรมดา อย่างน้อย ๆ จะต้องสัมภาษณ์ทหารที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ต้องการความรู้ลึกซึ้งขอข่าวเกรียงที่กำลังเดินข้ามแม่น้ำ สัมภาษณ์อะไรหลาย ๆ คนที่เกี่ยวกับเรื่องความรู้สึก ในบางครั้งสาเหตุที่ไม่สัมภาษณ์ไม่ใช่ว่าไม่รู้ แต่เนื่องมาจากเวลาในโทรทัศน์เป็นช่วงที่จำกัดมากก็จะรายงานข่าวในลักษณะนี้ได้ 2 - 3 นาทีเท่านั้นเอง ถ้าเราสัมภาษณ์คนมาก ๆ จะทำให้ไม่มีเวลาสำหรับข่าวอื่น จริง ๆ สัมภาษณ์มาหมด เวลาตัดต่อแล้วบางครั้งจะต้องตัดคำพูดของแหล่งข่าวพวกนี้ทิ้งไปเลย แต่จะบอกเพียงว่าเขาพูดว่าอะไรบ้าง

เขามีความรู้สึกอะไรบ้างเท่านั้นเอง แต่ไม่ได้เอาเสียงเขาออกมาเหมือนข่าวของ CNN หรือของ KPSO ช่อง 5 ของสหรัฐอเมริกา แต่ถ้าเป็นวันเสาร์หรืออาทิตย์สำหรับช่อง 9 จะสามารถทำข่าวได้เต็มรูปแบบคือมีการสัมภาษณ์หรืออะไรได้ เพราะเสาร์-อาทิตย์ ไม่ค่อยมีข่าวการเมือง ไม่มีใครให้สัมภาษณ์ข่าวที่เป็น scoop อย่างนี้จะมีโอกาสได้ออก อย่างไรก็ตาม ข่าวสถานการณ์ชายแดนไทย-เขมร ชายแดนไทย-พม่า ที่เห็นออกมานี้ไม่ใช่ออกมาง่าย ๆ เรื่องเกี่ยวกับชายแดน-เขมรเป็นเรื่องยากมาก เริ่มตั้งแต่เราจะขอเข้าไปในพื้นที่ชายแดน ต้องมีเทคนิคอะไรมากมาย การที่รู้ข่าวจากกลุ่มเขมรแดงหรือเขมรรัฐบาล ซึ่งไม่ได้อยู่ในประเทศไทยจะต้องมีแหล่งข่าว ที่เป็นทั้งคนไทยและยังต้องเป็นคนเขมรด้วย เขมรก็ยังมีเขมรแดง เขมรขาว อะไรอีกมากมาย วิธีที่จะได้แหล่งข่าวประเภทนี้ไม่มีเป็นวิชาเรียนในมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนด้านสื่อสารมวลชน เป็นเทคนิคเฉพาะต้องใช้เวลาและประสบการณ์นาน ๆ ในการทำข่าว บางครั้งจะต้องอยู่ในพื้นที่นาน ทักษะความรู้จักมักคุ้นกับเขา จะทำให้เราได้ข่าวจากคนพวกนี้เป็นหลัก ซึ่งเขาจะพูดถึงสถานการณ์ในเขมรว่าเป็นอย่างไร ถ้าไปทำข่าวโดยที่พอไปถึง ไปทำ ไปสัมภาษณ์ ๆ ไปถ่ายภาพแล้วเสร็จ ข่าวประเภทนี้ไม่มีโอกาสที่จะออกอากาศมาได้เลย หรืออย่างเรื่องของพม่าถ้าไม่มีความรู้เรื่องกะเหรี่ยงเลย เกี่ยวกับพวกสลอร์ค (SLORC) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องพื้นที่ ก็จะทำข่าวไม่ได้ ไม่มีใครทำข่าวออกไปได้เป็นเรื่องราว เพราะเราพูดภาษากะเหรี่ยงไม่ได้หนึ่ง พูดภาษาพม่าไม่ได้ จะทำการสัมภาษณ์ได้ก็เฉพาะผู้ว่าฯ สัมภาษณ์นายอำเภอ สัมภาษณ์ใครก็แล้วแต่ซึ่งไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับเขมรเลย บุคคลเหล่านี้อาจเป็นแหล่งข่าวได้ แต่ถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่อาจจะไกลตัวไปหน่อย แต่สำหรับการเริ่มต้นทำข่าวใหม่ ๆ ผู้สื่อข่าวในแต่ละสายจะต้องมีแหล่งข่าวของตัวเอง ผู้สื่อข่าวการเมืองจะต้องรู้ว่าแหล่งข่าวของเราอยู่ที่ไหนบ้าง บกดีก็จะอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมือง รัฐมนตรี ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจก็เช่นเดียวกัน ผู้สื่อข่าวกีฬาก็อยู่ตามสมาคมกีฬา สนามกีฬา ผู้สื่อข่าวทุกคนจะต้องมีแหล่งข่าวของตนเองในแต่ละสาย หลังจากเรื่องแหล่งข่าวแล้วก็จะไปถึงเรื่องวิธีการทำข่าว แหล่งข่าวแต่ละคนหรือแต่ละแหล่งถ้าไปสัมภาษณ์บุคคลนั้นบ่อยหรือสนิทสนมกันมาก บางครั้งเขาอาจจะให้ข่าวเราหรือข้อมูลเราโดยที่บางทีเขาไม่คิด หรือใช้เราเป็นเครื่องมือในการทำข่าวมาเสนอทางโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ได้ ซึ่งก็มีอยู่บ่อยครั้งด้วย ถ้าเราสนิทกับนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง พรรคใดพรรคหนึ่ง เราจะรับข่าวจากคน ๆ นั้นมาก ถ้าเขาไปมีความขัดแย้งกับอีก

คนหนึ่ง ซึ่งอยู่พรรคการเมืองต่างกัน อาจทำให้เรามีอคติในการนำเสนอข่าวได้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องระวังในการทำข่าวบ้างเหมือนกัน โดยเฉพาะปัจจุบันถ้าอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยจะเห็นว่าเหมือนกับมีการด่ากันโดยใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือเท่านั้นเอง ยิ่งนักข่าวใหม่ ๆ แล้วตกเป็นเครื่องมือได้ง่าย แหล่งข่าวหรือนักการเมืองหรือใครก็แล้วแต่ที่จะให้ข่าวนักข่าวจะรีบวิ่งเข้าไปหา จะแข่งกันทำข่าวเพื่อที่จะได้มากที่สุด ได้ลึกที่สุด ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ได้ลึกหรืออะไรเลย เป็นการไปเอาข้อมูลจากบุคคลเหล่านั้นมานำเสนอ เป็นสะพานที่เขาไปด่ากัน โดยเฉพาะในวงการโทรทัศน์คนนั้นด่าคนนี้ คนนั้นว่าคนนั้นคนนี้ ซึ่งมาจากผู้สื่อข่าวด้วย เนื่องจากผู้สื่อข่าวก็มีส่วนเหมือนกันที่ทำให้เกิดกรณีนี้ขึ้นมา

หลักการเขียนข่าว

การเขียนข่าวโดยปกติมีหลัก คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร แต่วิธีการเขียนจริง ๆ จะมีความแตกต่างระหว่างข่าวโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ ข่าวหนังสือพิมพ์จะเขียนได้มากกว่าเพราะว่ามีเนื้อที่มากกว่า ผู้สื่อข่าวหรือ rewriter สามารถที่จะเขียนแบบพรรณนา-วิจารณ์อย่างไรก็ได้ เพราะว่าหนังสือพิมพ์ไม่มีภาพที่เคลื่อนไหวจะมีเฉพาะภาพนิ่งภาพเดียว ในขณะที่ข่าวโทรทัศน์เราจะเขียนให้กระชับที่สุด สั้นที่สุด ได้ใจความที่สุด และอีกอย่างมีภาพช่วยไปแล้ว 50% บางทีเฉพาะภาพในโทรทัศน์เราเข้าใจเรื่องนี้ได้เลย การเขียนข่าวทางโทรทัศน์ข่าวจะต้องสั้นกว่าแต่ต้องให้รวดเร็ว ได้ใจความมากที่สุด เป็นข้อแตกต่างแบบง่าย ๆ ซึ่งมองเห็น มาถึงเรื่องของความได้เปรียบ เสียเปรียบ สื่อแต่ละชนิดถ้าเป็นวิทยุจะเหมือนเป็นการเล่าข่าว ในช่วงนี้วงการวิทยุดังมาก boom กันขึ้นมา จะมีรายงานข่าวจากที่เกิดเหตุ เป็นการเล่าข่าวแบบธรรมดา เขียนแบบเชิงบอกเล่า จะไม่แตกต่างจากข่าวโทรทัศน์เท่าไร แต่ถ้าหนังสือพิมพ์จะไต่ยาวมากที่สุด วิธีการเขียนก็จะมืออยู่แค่นี้ ส่วนเราจะเขียนแบบไหนอย่างไร เป็นเรื่องที่เราจะต้องไปศึกษาอีกที่ตอนที่เราไปทำงานประจำหนังสือพิมพ์แต่ละแห่ง สมมุติว่าเข้าไปที่มติชน หรือไปไทยรัฐ วิธีการเขียนข่าวก็จะแตกต่างกันไปอีก แม้ว่าหลักการเขียนข่าวส่วนใหญ่จะเหมือนกันก็จริง ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ก็ใช้หลักการเดียวกัน หนังสือพิมพ์จะมีการแบ่งเป็น

2 แบบ คือ ประเภทคุณภาพ (Quality) และประเภทปริมาณ (Popular) ซึ่งในที่นี้หนังสือพิมพ์มติชนเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพ Quality มติชนจะเขียนข่าวแบบหนึ่งไทยรัฐ เคลสิวิสต์ เป็นหนังสือพิมพ์ปริมาณ มีข่าวสีสัน Color มาก ๆ ก็จะแบบหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันข่าวสดซึ่งเป็นหนังสือเครือข่ายกับมติชนแต่จะเขียนข่าวในทานองเดียวกันกับไทยรัฐมากกว่าเพราะเกี่ยวกับเรื่องการติดลาดกัน เวลาเข้าไปทำงานใหม่ ๆ อันดับแรกเราต้องศึกษาเรื่องการเขียนข่าวก่อน ถ้าไปอยู่หนังสือพิมพ์ผู้จัดการซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ทางด้านเศรษฐกิจ การเขียนข่าวก็จะแตกต่างกันออกไปอีก ต้องไปศึกษาหาความรู้เอง ถ้าเป็นของโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 การเขียนข่าวไม่เหมือนกัน เพราะว่าอยู่ที่การจัดโปรแกรม (program) ข่าวทั้งหมด อย่างช่อง 9 จะเน้นหนักทางด้านการเมือง อย่างข่าวสังคม ข่าวรายงานจะมีน้อย ขณะที่ช่อง 7 จะมีข่าวกระทบความรู้สึกของประชาชนมาก ข่าวที่เกี่ยวกับปากท้องความเป็นอยู่ทั้งข่าวเกษตร ข่าวธรรมชาติ ข่าวสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังมีข่าวของ คาร์ม หว่างหวังศรี อีกซึ่งจะต้องไปศึกษาเองทั้งนั้น กรณีการรายงานข่าวของคุณคาร์ม หว่างหวังศรี มีคนเคยถามว่าข่าวของคุณคาร์ม หว่างหวังศรี เป็นข่าวหรือเปล่า การนำข่าวของผู้สื่อข่าวเมืองไทยไปเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญของ CNN ดูที่สถานทูตอเมริกา ผู้เชี่ยวชาญของ CNN ที่เคยมาสัมภาษณ์ที่เมืองไทยก็มีเรื่องข่าวของคุณคาร์มเข้าไปด้วย บุคคลเหล่านั้นเห็นแล้วบอกว่าไม่ใช่ข่าวแต่เป็นรายการเพราะว่าการรายงานของคุณคาร์มนั้นมีการแสดง เพราะว่าข่าวย่อไม่มีการแสดงอยู่แล้ว เราจะเห็นคาร์มเดินไปเดินมา มีหัวเราะกับคนนั้นพูดกับคนนี้ พูดแล้วมายืนทำเป็นการแสดง ซึ่งนั่นไม่เรียกว่าข่าวทันที จะคิดไปทางละครมากกว่า

การทำข่าวจะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป จะต้องศึกษาว่าเราต้องการทำงานที่ไหน แบบไหน ถ้าต้องการทำงานกับหนังสือพิมพ์ผู้จัดการหรือฐานเศรษฐกิจ ต้องศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์หรือบริหารธุรกิจโดยตรง ถ้าเราต้องการทำกับมติชนเราต้องศึกษาทางด้านการเมือง ถ้าเราอยากมาช่อง 9 ช่อง 3 ช่อง 7 คงไม่จำเป็นต้องศึกษารายละเอียด เพราะทุกคนสามารถทำได้ โดยเฉพาะผู้หญิงจะได้เปรียบกว่าผู้ชาย เพราะว่าผู้หญิงจะออกโทรทัศน์ดีกว่าผู้ชายในทัศนะของคน ตัวอย่างช่อง 7 จะมีผู้ประกาศาใหม่ ๆ จะ เปลี่ยนอยู่เรื่อย บุคคลเหล่านี้จะเป็นตัวดึงคนดูได้มากเหมือนกัน เป็นผู้สื่อข่าวด้วยผู้ประกาศด้วย ถ้าหากเป็นของต่างประเทศ

เด็ก ๆ พวกนี้เขาจะไม่เอาไปอ่านข่าวเพราะเป็นที่ไม่น่าเชื่อถือ ผู้ที่รายงานข่าวหรือผู้ประกาศ
จะเป็นพวกที่อายุมาก ๆ ทั้งนั้น อย่างน้อย ๆ ประมาณ 40 ปีกว่า ๆ ขึ้นไป คือ บุคคลที่ทำงาน
จนเข้าของแล้วมารายงานหรือมาประกาศ อย่างของเราใช้เด็กใหม่ ๆ มารายงานเลย บางคน
รายงานข่าวหรือประกาศข่าวเป็นแค่ผู้ประกาศเท่านั้นเอง แต่ไม่รู้เรื่องข่าวเลย คือก็อ่านไป
เรื่อย ๆ เขียนมาเรื่อย ๆ ก็ว่ากันไปเรื่อย ๆ แต่จริง ๆ ไม่รู้เรื่องข่าวเลย ทำให้คนดูอาจจะ
ไม่เชื่อก็ได้ ถ้าเขาไปอ่านข่าวที่เป็นเรื่องที่ประชาชนสนใจ หรือว่าจะต้องรู้เรื่องที่หนัก ๆ
จริง ๆ เรื่องการคลัง ข่าวต่างประเทศ ความรู้สึกของคนดูที่เป็นนักวิชาการหรือผู้ใหญ่จะเสียไป
ทันที ซึ่งเขาไม่เชื่อถืออยู่แล้ว คนพวกนี้เขาคิดว่าบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถทำข่าวเศรษฐกิจการ-
คลังระหว่างประเทศได้ แม้กระทั่งงานประเทศก็เหมือนกัน แต่ในเมื่อเราผู้สื่อข่าวหรือผู้ประกาศ
หน้าสวยอย่างเดียวคนจำนวนหนึ่งไม่ชอบ เขาจะบอกว่าเด็กพวกนี้ไม่มีความรู้พอ ยิ่งถ้าให้ไป
สัมภาษณ์รัฐมนตรีสำคัญ ๆ ของอาเซียน เขาจะไม่ให้สัมภาษณ์เลย เพราะเราไม่มีความรู้พอที่จะ
ไปสัมภาษณ์ นี่เป็นจุดหนึ่งที่ตั้งข้อสังเกตไว้ ถ้าเป็นอย่างคุณสุทธิชัย หยุน ของ nation บุคคล
นี้จะได้รับการยอมรับจากคนจำนวนมาก ไปสัมภาษณ์ อองซาน ซู จี ได้ในพม่า ไปไหนต่อไหนมา
มากมายที่คนธรรมดาไม่สามารถทำได้ อันนี้เกี่ยวกับประสบการณ์และอายุงานด้วยเหมือนกัน

ผู้หญิงมีโอกาสทำข่าวได้หลากหลายกว่าผู้ชาย แม้กระทั่งข่าวสงครามผู้หญิงทำได้
ง่ายกว่าผู้ชาย ข่าวสงครามที่ดีส่วนมากเป็นผู้หญิงทำ ที่บอกว่าผู้หญิงเพราะว่าจะเข้าหาแหล่งข่าว
ได้ง่ายกว่าผู้ชาย เป็นเรื่องจริง คริสเตียน อามันเปอ ที่เข้าไปทำข่าวในมอซเนียบ เฮอร์เซโก-
วีนา ได้เพราะว่าหนึ่งเขากลับ สองเพราะว่าเป็นผู้หญิงคนเดียว ผู้หญิงเวลาไปทำข่าวกับผู้ชาย
ไปอยู่ในแควดวงผู้ชายผู้หญิงมักจะเป็นจุดเด่น ถ้าผู้ชายกับผู้หญิงไปทำข่าวด้วยกัน สัมภาษณ์ใครก็
ตามที่เราไม่มีแหล่งข่าว ผู้หญิงได้เปรียบ อันนี้เป็นเทคนิคง่าย ๆ เหมือนกันในเวลาทำข่าว แต่
ต้องยิ้มแย้ม แจ่มใส เข้าหาคนที่เราจะทำข่าว

การสัมภาษณ์แหล่งข่าว โดยปกติจะมีการสัมภาษณ์เพื่อความคิดเห็น คือ อยากรู้ว่าเห็น
สัมภาษณ์นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี "ท่านคะ/ท่านครับ มีความเห็นเรื่องนั้นเรื่องนี้อย่างไร เรื่อง
นี้ไปถึงไหนแล้ว..." ซึ่งพวกนี้จะเห็นกันบ่อย

อีกประการหนึ่ง คือ สัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง ถ้าสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริงส่วนมากจะนัดหมายกัน เช่น นัดหมายกับท่านบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี พูดกันเรื่องนั้นเรื่องนี้ นัดเวลาสามโมงเช้า วันพรุ่งนี้ ต้องตั้งประเด็นไปสัมภาษณ์ กรณีปัญหาราคาสาว หรือว่าปัญหาเรื่องนั้นเรื่องนี้อะไรก็ว่าไป อันนี้เขาเรียกว่าสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง การสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริงจะต้องมีการนัดหมายบอกประเด็นให้แหล่งข่าวได้มีเวลาเตรียมตัว ค้นคว้าข้อมูล เพื่อที่จะได้ตอบคำถามได้สมบูรณ์ที่สุด ต้องให้โอกาสเขาเหมือนกัน ไม้เข้าไปเจอหน้าทำเนียบรัฐบาล กำลังจะเดินขึ้นรถก็เอาไมค์จี้คำถามเรื่องนั้นเรื่องนี้ บางทีเขาไม่สามารถที่จะตอบคำถามได้ทันทีว่า นายกรัฐมนตรีจะต้องรู้ทุกเรื่อง หรือรัฐมนตรีจะต้องรู้ทุกเรื่อง วัน ๆ จะให้สัมภาษณ์นักข่าวบางคนเป็นสิบครั้งก็มี สัมภาษณ์ตั้งแต่เช้า เจอกันหน้าทำเนียบก่อนจะขึ้นทำเนียบรอบหนึ่งแล้ว ลงมากลางวันรอบที่สองจะไปงาน รอบที่สามพอไปในงานมีผู้สื่อข่าว รอบที่สี่ไปตีกอล์ฟ รอบที่ห้าไปจนถึงเย็นก็วนเวียนสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นประเด็นเดียวกัน เรื่องเดียวกัน จะเอาข้อมูลจากไหนมาให้สัมภาษณ์ มันก็ซ้ำ ๆ ซาก ๆ อยู่แน่ ถ้าจะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลจริง ๆ ก็จะต้องมีการสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง จะไม่สัมภาษณ์เรื่องความคิดเห็น

แต่ที่เรานิยมกัน คือ การสัมภาษณ์เรื่องความเห็น ท่านครับ/ท่านคะ กรณีนั้นกรณีนี้เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ ท่านคิดอย่างไร แบบนี้ทำให้นักข่าวไม่มีน้ำหนัก แต่ข่าวพวกนี้มักจะออกทางทีวี และจะเป็นข่าวแรก ๆ เช่นข่าวที่ 1, 2, 3, 4, 5 ซึ่งเราคงจะดูกันทุกวันช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 7, ช่อง 9, ช่อง 11 เหมือนกันไปหมดทำให้นักข่าวดี ๆ ที่น่าจะนำเสนอออกทางสถานีโทรทัศน์น้อยลงไปด้วย

มีการสัมภาษณ์อีกประเภทหนึ่ง วงการโทรทัศน์ไม้ค่อย จะใช้ในการจัดรายการ คือ สัมภาษณ์เพื่อบุคลิกภาพ สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว ซึ่งมักเกี่ยวกับคนดังหรือนักร้อง หรือพวกไฮโซ อย่างที่เคยเห็น ตอนแรกจะมีแต่ในหนังสือพิมพ์หน้าบันเทิง แต่ตอนหลังทางสถานีโทรทัศน์ก็มีอย่างรายการ Show Time by Sasithron สัมภาษณ์เพื่อบุคลิกภาพ เช่น คุณนันทิดา แก้วบัวสาย คลอดบุตรแล้วเป็นผู้หญิงผู้ชาย แล้วก็สัมภาษณ์เรื่องนั้นเรื่องนี้ สัมภาษณ์อย่างนี้ไม่ค่อยมีบ่อย จะเป็นลักษณะคล้าย ๆ รายการ คือ หลักใหญ่ ๆ ที่น่าไปใช้ได้จริง ๆ เวลาไปสัมภาษณ์ ถ้าเราจะไปสัมภาษณ์ใครเรื่องอะไร ปัญหาที่อยู่ตรงที่ว่าจะต้องมีการเตรียมข้อมูลให้ดี ถ้าไม่มี

การเตรียมข้อมูลให้สัมภาษณ์อย่างไรก็พูดไม่รู้เรื่อง บางทีแหล่งข่าวที่ไปสัมภาษณ์เขาสัมภาษณ์เรา ก็มีถ้าเราไม่รู้จริง ไม่ได้ทำการบ้านไป เราจะสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องการสู้รบ เราไปสัมภาษณ์เขาเลย ไม่รู้เรื่องเลยว่าพื้นที่ตรงนั้นมันเป็นอย่างไร ไม่รู้เรื่องภูมิศาสตร์ใด ๆ ทั้งสิ้นไม่รู้เรื่อง การเมืองภายในประเทศเขมร เราไม่รู้เรื่องการเมืองภายในท้องถิ่น แต่จะสัมภาษณ์เอาข้อเท็จจริงออกมา แหล่งข่าวเขาจะสอนเรา เขาจะให้คำตอบเราเป็นการสอนเรา อบรมเราไปในตัว เพราะเราไม่รู้เรื่อง ดังนั้นนักข่าวส่วนมากที่พบ ๆ กันอยู่ก็เป็นอย่างนั้นจริง เป็นการสัมภาษณ์แบบขอไปที เจอใครที่ไหนก็ถือไมค์แล้วก็วิ่งไปสัมภาษณ์ไปทันที เรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เราต้องศึกษาเรื่องเกี่ยวกับอะไรมากมายเช่นเรื่องกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ การศึกษา สังคมการเงินการคลัง ฯลฯ เพราะเป็นคนที่มีความรู้จากแหล่งหนึ่งไปบอกคนอื่นอีกแหล่งหนึ่ง เอาเรื่องของรัฐบาลไปบอกประชาชน เอาเรื่องของประชาชนไปบอกรัฐบาล ต้องมีภูมิความรู้ให้มากกว่าการเป็นเพียงคนถือข่าวไปบอกชาวบ้านแบบสมัยโบราณจริง ๆ แล้วอาชีพสื่อสารมวลชนหรือที่ฝรั่งเรียกว่าฐานันดรที่ 4 หมายถึงในเมืองไทยจะเปรียบไปแล้วพวกผู้สื่อข่าวหรือพวกสื่อมวลชนเป็นผู้แทนเหมือนกัน เป็นผู้แทนราษฎร เป็นผู้แทนเอกสภา คือ ท้าหน้าที่เช่นเดียวกับ ส.ส. ที่อยู่ในสภา ท้าหน้าที่เพื่อคนทั้งประเทศด้วย คือว่าเราจะทบทบาทของเราดีได้มากน้อยแค่ไหนเท่านั้นเอง ส.ส. ในสภาก็ท้าหน้าที่ของเขาไป คนที่เป็นสื่อมวลชนก็คือบอกกล่าวเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศ ความเดือดร้อน ความทุกข์ยากของคน เท่ากับท้าหน้าที่เป็น ส.ส. เหมือนกัน เอาเรื่องราวของชาวบ้าน เอาเรื่องของประชาชนไปบอกรัฐบาล ผ่านทางสื่อ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญมากคนรุ่นต่อไปจะได้ดีกว่าคนรุ่นนี้ เพราะคนรุ่นเก่า ๆ มักจะมีความคิดแบบเก่า ๆ ได้รับการปลูกฝังมาแบบเก่า ต้องรอคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาในวงการแล้วช่วยทำอะไรให้มันดีขึ้น คนรุ่นเก่า ๆ ใจว่าจะไม่ดีแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับยุคสมัย อย่างที่เขาบอกว่าทำไมโดรนเสาร์ถึงสูญพันธุ์ไปจากโลกไม่ใช่เรื่องนั้นเรื่องนี้ เพราะเป็นเรื่องของยุคสมัยถึงเวลาที่สูญพันธุ์ไปเองอย่างนักการเมืองเหมือนกัน คนในวงการข่าวก็เหมือน ๆ กัน วันหนึ่งก็ต้องเก่าไปใหม่มา

ตัวอย่าง ถ้าเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในสถานที่ที่เราห้ามเข้าโดยเด็ดขาด สถานที่พวกนี้ก็เช่นเขตทหาร สองสถานที่เอกชนที่เรามีสิทธิ์ในการครอบครองอยู่แล้ว เช่นบ้าน-

เรือนประชาชน ดึกหรืออะไรต่าง ๆ ซึ่งไม่ชงของสาธารณะ เช่น ถ้าหากมีการมาดกรรมันที่ บ้านนาย ก. เราเป็นนักข่าวเราอยากทำข่าว เราไม่มีสิทธิเข้าบ้านนาย ก. ถ้าเราเข้าเรา โดนข้อหาบุกรุกทันที ถ้าเจ้าของบ้านไม่อนุญาตเราเข้าไม่ได้ อันนี้เป็นเรื่องของเอกชน เพราะ เราต้องเคารพสิทธิของคนอื่นเหมือนกัน ซึ่งไม่สามารถเข้าไปในสถานที่ซึ่งไม่ชงของสาธารณะ เราไม่สามารถทำได้ ไม่ว่าจะในเมืองไทยหรือต่างประเทศ เพราะว่ามีกฎหมายรองรับเรื่องนี้อยู่ แต่ถ้าเป็นสถานที่สาธารณะทุกแห่งที่ไม่ใช่ตัวอาคารเราจะไปได้ทุกแห่ง สมมติว่ามีเหตุการณ์เกิด ขึ้นที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเกี่ยวกับเรื่องเดินขบวน หรืออะไรก็แล้วแต่ หรือพฤษภาทมิฬ ผู้สื่อ- ข่าวสามารถเข้าไปได้หมด การออกไปทำข่าวพวกนี้ก็เหมือนกับ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพก็เหมือนทหาร ทหารต้องไปรบ ตำรวจก็ออกไปจับผู้ร้าย นักข่าวก็ต้องไปทำข่าว เป็นงานอาชีพต้องไป ถ้าโดน ยิ่งก็ตายไป มีเป็นจำนวนมากที่ไปทำข่าวที่โบสถ์เนย เซอร์เซอร์เวิน่า มีผู้สื่อข่าว ช่างภาพเสีย- ชีวิตประมาณ 60 คน

เรื่องของแหล่งข่าวเราเชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน ตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์คนเขมร เราเชื่อถือข่าวเขาได้มากน้อยแค่ไหน โดยปกตินักข่าวจะมีแหล่งข่าวของเขาเอง เราไม่- สามารถไว้วางใจคนที่เราเจอหน้าวันแรกได้ ไม่ว่าคนนั้นจะดีหรือเลวเราก็ไม่รู้ คนพวกนี้เราจะ ต้องรู้จักมักคุ้นกันนาน สนิทสนม เราเชื่อถือเขาได้ ตัวอย่าง ตำรวจก็จะมีสายของตำรวจที่จะจับ โจรผู้ร้าย ผู้สื่อข่าวก็จะต้องมีแหล่งข่าวของตัวเองเหมือนกัน เราต้องไว้ใจแหล่งข่าวของเรา เราไม่สามารถเข้าไปในดินแดนเขมรได้ แต่คนพวกนี้เราจะต้องควบคุม (control) เขาได้ ไม่ใช่ control เขาเพราะเขาเป็นลูกน้องเรา จะต้องเป็นในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว มากกว่า สมมติเรามีเพื่อนเราต้องไว้ใจเพื่อนเรา ข่าวที่ได้จากพวกนี้จะเชื่อถือได้ ในต่างประเทศก็ใช้วิธีการเดียวกัน จะมีแหล่งข่าวของตนเอง และบุคคลเหล่านี้จะได้รับการรับรองแล้ว จากผู้สื่อข่าวในพื้นที่ว่าเป็นคนที่เชื่อถือได้ ไม่มีวิธีการอื่นที่เราจะไปบอกว่าข่าวที่ได้จากคนนี้ เชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้ แต่เมื่อเราได้ข่าวจากเขามาแล้ว ยังมีวิธีการตรวจสอบ (check) ข่าวต่อไปอีก สมมติว่าเราได้ข่าวจากนาย ก. ซึ่งเป็นแหล่งข่าวของเรา เรายังสามารถตรวจสอบข่าวกับนาย ข. ซึ่งเป็นแหล่งข่าวของคนอื่นได้อีก ตัวอย่างเรายังสามารถตรวจสอบข่าวจาก กองกำลังบูรพาซึ่งควบคุมเกี่ยวกับกองกำลังทหารได้อีก สมมติเป็นเรื่องเขมร รัฐบาลเรา

สามารถ check ข่าวกับเขมรแดงได้อีก คือต้อง check กันไปกันมาแล้วจะได้ข่าวที่ดีที่สุด ตรงที่สุด

การรายงานข่าวในประเทศไทยไม่มีการเจาะลึกลงไปแบบ Investigative เราจะไปหาข้อเท็จจริงจากไหนถ้าไม่หาจากนักการเมือง ถ้าเจอนายกรัฐมนตรีเราก็สัมภาษณ์ เขาไปเขาก็ทำให้เราเป็นอย่างนั้น ซึ่งเป็นข้อคิดเห็นทั้งนั้น ที่ถามว่าจะหาข้อเท็จจริงได้จากที่ไหน อันนี้อยู่ที่กระบวนการข่าว คือ ในกองบรรณาธิการจะมีคนที่มียุทธศาสตร์ที่มากกว่าผู้สื่อข่าวคือ กองบก. หรือ staff นักข่าวที่อยู่มานานเขาจะขึ้นมาเป็น rewriter จะขึ้นเป็นหัวหน้าข่าว หรือจะขึ้นไปอยู่ข้างใน บุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเอง อันนั้นไม่ใช่งานของเรา เรา หน้าที่ของเราเป็นหน้าที่ตามที่ได้ assign มา

วิธีที่จะทำการตรวจสอบจะหาอย่างไร ตัวอย่างที่เห็นชัด ๆ คือ เรื่องการแจกเงิน ชื่อเสียงที่บุรีรัมย์ 11 ล้าน คิดว่าจริงหรือเปล่า มีวิธีการตรวจสอบ กรณีนี้ไม่มีใครเอาเงิน จำนวนมาก ๆ ไปอย่างที่รู้ ๆ กันในข่าว อันนี้เป็นความน่าสงสัย ความมีเงื่อนงำ ความมีเงื่อนงำนี้ก็ก็เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของข่าวอยู่แล้ว เรื่องนี้ตรวจสอบได้ สังเกตได้จากหนังสือพิมพ์นั้น มีการตัดสินใจไปแล้วตัดสินใจทางสังคมไปแล้วว่าถูกหรือผิด แต่ข้อเท็จจริง ๆ เราต้องรอให้อยู่กันในห้อง ศาล จะเอาข้อเท็จจริง ๆ จะต้องว่ากันในห้อง สรุปว่าการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากแหล่งข่าวต่าง ๆ มีอยู่แล้ว คือ กองบรรณาธิการ ซึ่งเขาจะตรวจสอบมาให้เรา ส่วนมากไม่ค่อยได้ข้อเท็จจริงเท่าไร นอกจากจะใช้เวลานาน ๆ อย่างเช่น กรณีแจกเงินหรือไม่แจกเงิน 11 ล้าน ต้องใช้เวลาทำข่าว บางที่เราอาจรู้ว่าจริง แต่เราบอกไม่ได้ว่าจริง เพราะเป็นการหมิ่นประมาททันทีที่ราบิดที่ขบวนการพิพากษายังไม่ได้พิพากษาว่าคนนี้ทำผิด คนนี้ก็ยังไม่ผิด หนังสือพิมพ์ก็ทำอะไรไม่ได้ ที่วิธีก็ทำอะไรไม่ได้

โทรทัศน์ดีกว่าแต่ก่อนเพราะประชาชนมีการศึกษามากขึ้นกว่าสมัยก่อน เมื่อก่อนการเสนอข่าวโดยเฉพาะในทางโทรทัศน์จะเป็นการยึดเยียดผู้ชมไปเลย จะมีข่าวประเภทใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ประเภทพวกเจ้าใหญ่นายโตไปตรวจงาน ไปอะไรกัน สมัยก่อนมีมาก แต่พอมานะยะหลังดีขึ้นมาแล้ว แต่จะทำได้ไปมากกว่านี้คงยาก จากการที่ได้ดูโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์เราวินิจฉัยได้เองว่าตอนนี้เป็นอย่างไร ข่าวบางเรื่องเป็นข่าวจริง ในลักษณะ

ของข่าวเป็นข่าวจริง แต่เป็นเรื่องเท็จก็มี บางเรื่องไม่มีสาระกลับเป็นข่าวใหญ่ เรื่องพวกนี้เเยะแยะไป จริง ๆ แล้วคนดูยังไม่ได้เป็นผู้กำหนดเรื่องของข่าวสารโดยตรง ถ้าเป็นอย่างต่างประเทศ ประเทศที่เจริญมาก ๆ อย่างในอเมริกา ที่วิว่างเมืองไทยเขาไม่ดูเพราะเขามีทีวีมากมาย เขามี Cable TV ยินดีที่จะเสียเงินดู โทรทัศน์ของรัฐนี้ไม่มี ของเราทุกคนตรง ๆ โทรทัศน์ทั้ง 5 ช่องควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐบาลทั้งนั้น ช่อง 11 ควบคุมโดย กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งช่อง 9 ช่อง 5 เป็นของทหารบก ช่อง 7 ชื่อสัมปทาน ช่อง 5 ช่อง 3 ชื่อสัมปทานช่อง 9 ไม่มีทีวีช่องใดในเมืองไทยที่เป็นของประชาชนจริง ๆ คือ ไม่มีทีวีเสรีอย่างที่เขาพูด ๆ กัน ปัจจุบันที่มีแล้วพอเรียกได้ว่าเป็นทีวีเสรีก็คือสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ส่วนทางช่อง 9 อยากทำข่าวให้ดี อยากทำข่าวเพื่อประชาชน ข่าวจริง ข่าวเท็จ เราไม่เอาจะเอาของจริง ๆ จะทำได้อย่างไร ในเมื่อตราใบตักการเมืองยังคุมช่อง 9 อยู่ ซึ่งความจริงก็เป็นความจริง และจะให้ช่อง 5 ไปวิจารณ์ทหารเรื่องพฤษภาทมิฬได้อย่างไร เพราะว่าช่อง 5 ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่ากองทัพบก เพราะฉะนั้นประชาชนต้องมีทางเลือกใหม่ ซึ่งอาจไม่มีวันพรุ่งนี้แต่วันข้างหน้าคงจะมี การศึกษาจะช่วยในทางการสื่อสารมวลชนดีขึ้น การศึกษาของคนทั่วประเทศเขาจะวินิจฉัยได้เองว่าอะไรถูกอะไรผิด จะเทียบเคียงกับเรื่องโฆษณาที่เห็นในโทรทัศน์ประชาชนก็ไม่ว่าสินค้าดีจริงหรือเปล่า เราดูบ่อย ๆ เราก็ไม่มั่นใจ มีเเยะแยะไปที่โฆษณาว่ามั่นคงหรือเลว แต่คนที่ซื้อก็กินเปรียบเทียบกับข่าวทำนองเดียวกัน

การมีทีวีเสรี ทีวีเสรีแบบไหนถึงจะเป็นทีวีเสรี เจ้าของก็เป็นนายทุนอยู่นั่นเองมันก็อยู่ในระบบของนายทุน คนที่มาจัดการกำหนดเรื่องข่าวก็คือพวกนายทุนที่จะมาเป็นเจ้าของทีวีอยู่ตรงที่คนที่เป็นเจ้าของและคนที่ทำงานในทีวีเสรีจะมีจิตสำนึกอย่างไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ถึงมีทีวีเสรีขึ้นมาแล้วให้มี 5 ช่อง 10 ช่อง ถ้าเจ้าของทีวีหรือคนทำงานยังมีความคิดแบบนี้ให้มีสัก 100 ช่องก็เหมือนกัน ประชาชนไม่ได้ประโยชน์ แต่ถ้าเรามีทีวีเสรีเรื่องพฤษภาทมิฬ เราจะหาคนได้มาก ตอนนี้ทีวีทำได้แต่เขาไม่ทำกัน เอาเวลาไปหาเรื่องอื่นดีกว่า เอาเวลาไปหาเรื่องรัฐบาล ทีวีเราขอการขัดแย้งมาก คนนั้นคนนี้ขัดแย้งกัน ทำข่าวง่ายดี คงไม่มีใครส่งทีมพิเศษตามหาคนที่หายไป 3 ปีแล้ว คงไม่มีใครทำ ถ้าทำก็ทำได้ ไม่จำเป็นต้องมีทีวีเสรีครบเมเดว

เสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นเรื่องที่พูดกันมานานแล้ว เสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นเสรีภาพของประชาชนนั่นเอง เพราะว่าประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าเราปกครองในระบอบนั้นจริง ๆ สื่อมวลชนก็มีเสรีภาพ ประชาธิปไตย ก็มีเสรีภาพในการเสนอข่าว เป็นเรื่องที่ธรรมดามาก ในประเทศที่ปกครองโดยเผด็จการ ในประเทศที่ประชาชนไม่มีเสรีภาพอย่างหลาย ๆ ประเทศ สื่อมวลชนก็ไม่มีเสรีภาพ ในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยมีเสรีภาพในการเสนอข่าวมากที่สุด ในยุคหลังจากที่เราได้เจอวิกฤตการณ์ทางการเมืองเมื่อปี 2535 หลังจากนั้นประสิทธิภาพของสื่อมวลชนไทยดีขึ้นกว่าสมัยก่อน ถ้าเปรียบเทียบกับอินโดนีเซียหรืออีกหลายประเทศ ซึ่งจะไม่พูดถึงเขมรหรือเวียดนาม พวกนี้เป็นคอมมิวนิสต์มาก่อน เวียดนามยังเป็นอยู่ ประเทศเหล่านี้ไม่มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวเพราะมาจากระบบการปกครองของประเทศนั่นเอง ประเทศที่ถูกปกครองโดยระบบใดมักเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงเสรีภาพของสื่อมวลชนไปในตัวเอง เสรีภาพในความเป็นสื่อมวลชน เสรีภาพในความหมายของรัฐบาล ผู้ปกครองประเทศ คนละความหมายกัน

ข่าวเกี่ยวกับเรื่องการที่จะตรวจสอบประวัตินักข่าว อันนี้เป็นเรื่องก้าวก่ายนักข่าวหรือเบ้า ในความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้สื่อมวลชนเหมือนกับ ส.ส. สื่อมวลชนเหมือนกับนักการเมือง ถ้าเรายอมให้เขาตรวจสอบประวัติ ตรวจสอบเรา เราก็สามารถตรวจสอบเขาได้ เรามีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ตรวจสอบ ส.ส. คนนั้นคนนี้ เราว่าคนนั้นเป็นอย่างนี้ อย่างนั้น เราไปซุ่มดักเรื่องราวเขามากมาย ทำไมเขาจะมาตรวจสอบเราไม่ได้ ว่านักข่าวคนนี้เป็นอย่างไร ซึ่งควรมองในมุมกลับ สมมติถ้าไปทักข่าวเขาอยากตรวจประวัติก็ให้ตรวจ บอกไปหมดว่าเป็นใคร มาจากไหน ชื่ออะไร เพราะว่าคนของประชาชน คือ คนที่ต้องตรวจสอบได้อยู่แล้ว นักข่าวเป็นคนของประชาชน เพราะว่าคนที่เป็นสื่อมวลชนก็บอกอยู่ ถ้าไม่ยอมให้ใครมาตรวจสอบเรา ๆ ก็มีเบื้องหลัง สมมติว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ระหว่างคนสองคน หรือใครก็แล้วแต่ คนพวกนี้ไม่มีสิทธิ์มาตรวจสอบเราอยู่แล้ว แต่ก็ยังเป็นระดับรัฐบาลขอตรวจสอบไม่เข้าเรื่องเสียหาย เพราะนักข่าวถ้ามันใจว่าไม่ได้ทำอะไรผิด ทำหน้าที่โดยบริสุทธิ์ใจ ก็ไม่ควรไปคิดถึงเรื่องพวกนี้ ส่วนเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนหรือของรัฐบาล ความหมายที่แท้จริงอยู่ที่เราต้องไม่ทำอะไรที่ผิดกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ทุกอย่างต้องควบคุมโดยระบบกฎหมาย ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมายแพ่ง กฎหมาย

อาญา กฎหมายอะไรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศ ถ้าสามารถทำได้ทุกเรื่องในข่าวที่ไม่ผิดกฎหมาย หมายความว่าถ้าสามารถจะทำข่าวเกี่ยวกับเรื่องผิดวิสัยด้วยกัน ซึ่งสามารถทำได้ทำให้เป็นข่าวทำได้ แต่ผิดกฎหมายหรือเปล่า เพราะบางทีผิดกฎหมายเพราะว่าเราไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเขา ถ้าเขาเป็นคนธรรมดาบางที่เราก็ไม่ควรจะไปทำ ถึงหากผิดกฎหมายเขาทะเลาะกันในบ้านเรื่องนั้นเรื่องนี้ เอาเรื่องเขามาเขียนอันนี้ถือว่าเป็นความคิด ถ้าเขาฟ้องมีเรื่องเหมือนกัน แต่ถ้าเขาเป็นคนดังขึ้นมาแล้วอย่างเช่นเป็น ดารา นักร้อง หรือเป็นใครก็แล้วแต่ เมื่อเขาเกิดเรื่องหรือเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา สามารถนำไปทำข่าวได้เพราะว่าบุคคลเหล่านี้ หรือบุคคลประเภทนี้เป็นคนของสาธารณะ สามารถถูกตรวจสอบถูกวิจารณ์ได้ อันนี้ไม่มีคำพิพากษาศาลฎีกามาเลยว่าคุณที่ทำงานประเภทใดจะเป็นนักการเมือง เป็นใคร ๆ ต่าง ๆ สามารถถูกตรวจสอบ ทุกคนเป็นข่าวได้เสรีภาพอยู่ที่เสรีภาพของใครมากกว่า

วิญญาณของนักข่าว คือ เรื่องของอุดมคติ งานข่าวคืองานบริการสาธารณะ ประโยชน์ของสาธารณะคือสิ่งที่สื่อมวลชนต้องทำ ตรงนี้คือแนวความคิด (Concept) หลัก ท้าหน้าที่เพื่อคนส่วนใหญ่ ท้าหน้าที่เพื่อประชาชน ท้าหน้าที่เพื่อส่วนรวม ถ้าไม่มี Concept อย่างอื่นไม่จำเป็นต้องไปพูดถึงเลยว่าเรื่องมันจะถูกหรือเรื่องมันจะผิด ถ้าจะขยาย คือ นักข่าวทำงานเพื่อส่วนรวม มีอะไรที่หนเราต้องไปที่นั่น รมมีเวลา รมมีข้อจำกัดเรื่องสถานที่

จริงหรือไม่มีผู้สื่อข่าวเป็นผู้สามารถกำหนดบทบาท หรือกลุ่ม หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งที่ข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นไปตามนั้นทั้งหมด ซึ่งจริงแต่ไม่ทั้งหมด มีส่วนจริงเกินครึ่งแต่ไม่ทั้งหมด ทั้งหมด สื่อมวลชนจริง ๆ แล้วมีอิทธิพลเหมือนกัน เหมือนตำรวจมีปืน ทหารมีอาวุธ สื่อมวลชนมีปากกา หน้ากระดาษ มีจอโทรทัศน์ และสามารถจะเผยแพร่ได้มากกว่าด้วย อิทธิพลของสื่อมวลชนนั้นเองที่ทำให้เกิดการมีบทบาทที่จะกำหนดบทบาทกลุ่มคนใดคนหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สามารถทำได้จริง

มีผู้กล่าวว่า การกระทำข่าวอาชญากรรมมีการเสี่ยงสูงต่อการทำร้ายร่างกาย ในกรณีถ้าเป็นผู้หญิงต้องการทำข่าวต้องมีการเตรียมตัวอย่างไร ข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวที่มีความเสี่ยงไม่สูง ข่าวอาชญากรรมที่ทำ ๆ กันอยู่ไม่มีความเสี่ยงอะไรเลย ถ้าจะเสี่ยงก็แค่ตอนนั่งรถไปในที่ที่เกิดเหตุเท่านั้นเอง ซึ่งรถจะขับเร็วกว่าปกติเท่านั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เสี่ยงที่สุดเลยคือ

เรื่องที่น่าเร่งเร็ว ผู้สื่อข่าวไม่เช็ดารวจ เราไม่ได้ไปจับโจรด้วยตัวเรา เพียงแต่ไปรายงานข่าว
ในที่ตำรวจจับโจรบางครั้งอาจจะไปอยู่ในที่เกิดเหตุแต่นั้นไม่ได้หมายความว่าเราจะไปมีส่วนเกี่ยว-
ข้องกับเขา ไปเป็นแค่ดูเท่านั้นเอง แล้วคนดูโอกาสที่จะโดนลูกหลง ก็ไม่มากเท่ากับผู้ปฏิบัติหน้าที่
จริงอยู่แล้วนักข่าวอาชญากรรมที่ท่า ๆ กันอยู่ในกรุงเทพฯ แหล่งข่าวจะอยู่ตามสถานีตำรวจ
โรงพัก จะอยู่ที่กรมตำรวจ ส่วนมากเราจะนั่งในห้องแอร์เย็น ๆ สบาย ๆ ฟังวิทยุ แล้วก็ไปทหา
ข่าวเมื่อเกิดเหตุการณ์ ซึ่งเมื่อไปถึงที่เกิดเหตุนี้เราก็ไม่ได้เสี่ยงอะไร ข่าวพวกนี้ไม่เสี่ยงตราม-
าศที่ยังไม่ได้ไปผู้สื่อข่าวสงครามถือว่าไม่มีการเสี่ยงข่าวเท่าไร กรณีถ้าผู้หญิงจะไปทหาข่าวอาชญา
กรรมจะมีการเตรียมตัวอย่างไร ผู้สื่อข่าวอาชญากรรมผู้หญิงผู้ชายจะมีการเตรียมตัวเหมือนกัน
คือ เขาจะเข้าเวรเป็นผลัด 8 ชั่วโมง ผลัดเช้า ป่าย ดึก ระยะเวลา 24 ชั่วโมง อาจจะเข้า
8 วมง ถึงป่าย 2 ป่าย 3 ไปสลับวัน อีก 10 วัน ป่าย 2 ถึง 4 ทุ่ม 5 ทุ่ม อีก 10 วัน ตั้งแต่
5 ทุ่มไปถึงเช้า จะวนเวียนไปอย่างนี้ คือจะต้องทำงานไม่เหมือนชาวบ้าน อันนี้จะต้องเตรียมใจ
งานข่าวอาชญากรรมต้องทหาอย่างนี้ ผู้หญิงผู้ชายไม่มีข้อแตกต่างกันเลย คริสเตียน อามันปอ เขา
ยังทหาได้ ไปทหาข่าวสงคราม ในการทหาข่าวอาชญากรรมบางที่ผู้หญิงอาจทหาได้ดีกว่าผู้ชายด้วย